

1. Diskutujte ve dvojicích:

1. Chodili jste do školy rádi? Proč?
2. Jaké předměty jste měli rádi a proč? (*ruský jazyk a literatura, anglický jazyk, dějepis, zeměpis, přírodopis, matematika, fyzika, chemie, biologie, tělocvik...*)
3. Jaké jste dostávali většinou známky? (*jednička, dvojka, trojka, čtyřka, pětka...*)
4. Měli jste někdy strach přinést domů žákovskou knížku?
5. Kdybyste byli znovu dítětem a chodili do školy, co byste dělali jinak?

2. Co znamenají následující slova a výrazy?

základní škola, povinná školní docházka, studijní plán, školní rok, pololetí, vysvědčení, střední odborná škola, konzervatoř, hlásit se, přijímací zkoušky, maturita, přihláška, uchazeč, uspět u zkoušky, denní studium, obhájit práci, státní závěrečná zkouška

3. Přečtěte si text:

Školský systém v České republice

Děti v České republice začínají chodit do základní školy v šesti letech. Povinná školní docházka byla zavedena v roce 1674, za rakouské monarchie a je v současné době devítiletá. Vyučování je bezplatné a probíhá v mateřském jazyce dítěte. Studijní plán je přesně rozvržen, učitelé musí vyučovat dle státem zadaných osnov. Školní rok se dělí na dvě pololetí, která se skládají z čtvrtletí, a prázdniny. Na konci každého pololetí je žákům vydáno souhrnné hodnocení — vysvědčení, na němž jsou uvedeny známky z jednotlivých předmětů. Základní škola je rozdělena na první a druhý stupeň. V prvním stupni, tj. od 1. až do 4. třídy, probíhá výuka pouze s jedním učitelem, maximálně s někým jiným na výuku cizích jazyků. Druhý stupeň, tj. 5. až 9. třída, je naopak charakteristický tím, že skoro každý předmět vyučuje jiný učitel.

Po ukončení základní školy (8 až 9 let) mohou žáci pokračovat ve studiu na různých typech středních škol (další 3 až 4 roky). Hodně zájemců se hlásí buď na gymnázia nebo na střední odborné školy (umělecké školy, průmyslové školy, zdravotní školy, obchodní akademie, konzervatoř). Existuje také široký výběr učebních oborů na odborných učilištích. Chce-li žák studovat na střední škole, musí úspěšně složit přijímací zkoušku. Může si vybrat mezi školami státními, soukromými a církevními. Studium na střední škole je zpravidla čtyřleté, jsou ale různé výjimky, např. cizojazyčná gymnázia, kde se téměř všechny předměty vyučují v cizím jazyce, trvají pět let. Na konci posledního ročníku střední školy skládají středoškoláci maturitní zkoušku. Jen maturita dává právo jít studovat na vysokou školu. Pokud žáci mají o to zájem, podávají přihlášku na vysokou školu — zpravidla na univerzitu nebo na techniku. Studenti mohou také absolvovat dvou nebo víceleté nástavbové studium, což je forma doplňujícího nebo rozšiřujícího studia. Uchazeči o přijetí na vysokou školu musí uspět u přijímací zkoušky, která se většinou skládá z písemné i z ústní části. Na vysoké školy se hlásí mnoho zájemců. Poměr přijatých a nepřijatých studentů je různý, záleží na jednotlivých školách, fakultách i studijních oborech. V současné době každý desátý plnoletý občan České republiky studuje nebo vystudoval vysokou školu.

V rámci Boloňského procesu přechází české vysoké školy na jednotnou třístupňovou strukturu studia. Bakalářský program je přípravou na magisterský program nebo na výkon povolání; standardní doba studia je 3 až 4 roky; absolventům se uděluje titul Bc. (bakalář) nebo BcA. (bakalář umění). Magisterský navazující program navazuje na bakalářský a trvá obvykle 2 roky; absolventům se uděluje titul Mgr. (magistr), MgA. (magistr umění), Ing. (inženýr), Ing. arch. (inženýr architekt), MUDr. (doktor medicíny), MDDr. (zubní lékař), MVDr. (doktor veterinární medicíny). Doktorský program je zaměřen na vědeckou a výzkumnou činnost; standardní délka studia je 3 roky; absolventům se uděluje titul Ph.D. (doktor) nebo Th.D (doktor teologie).

Existují tři formy vysokoškolského studia: prezenční (denní), distanční (dálková), kombinovaná (kombinace e-learningové výuky se skupinovými semináři a individuálními konzultacemi). Na závěr studia musí posluchač na většině vysokých škol napsat a obhájit diplomovou práci ze studovaného oboru a složit státní závěrečnou zkoušku (státnici).

4. Vyjádřete svůj (ne)souhlas s následujícími tvrzeními:

1. Povinná školní docházka je desetiletá. 2. Žák může studovat na střední škole bez složení přijímací zkoušky. 3. Studium na střední škole je vždy čtyřleté. 4. Maturitní zkoušku skládají studenti pouze na gymnáziu. 5. Na vysokou školu se dostanou všichni zájemci. 6. Na závěr studia skládá posluchač pouze ústní státní zkoušku.

5. Odpovězte na otázky podle textu:

1. V kolika letech začínají děti chodit do školy v ČR? 2. Kdy byla zavedena v českých zemích povinná školní docházka? 3. Je vyučování placené? V jakém jazyce probíhá? 4. Z čeho se skládá školní rok? 5. Na jaké stupně je rozdělena základní škola? 6. Kam jdou žáci po ukončení základní školy? 7. Co je podmínkou ke studiu na střední škole? 8. Co je maturita a k čemu slouží? 9. Kolik lidí v ČR studuje vysokou školu? 10. Co je podmínkou ke studiu na vysoké škole? 11. Jakou strukturu má studium na vysoké škole? 12. Jaké formy vysokoškolského studia znáte? 13. Co se dělá na závěr studia na většině vysokých škol?

6. Diskutujte:

1. Skládají se u vás přijímací zkoušky na střední/vysoké školy? 2. Z čeho se skládá maturitní zkouška na středních školách a státní zkouška na školách vysokých? 3. Je u vás více škol státních, nebo soukromých? 4. Jaké známky máte na základní, střední, vysoké škole? 5. „Potrpí si“ ve vaší zemi nositelé titulů na jejich užívání? 8. Znáte nějaké filmy nebo literární díla ze studentského prostředí?

7. Podívejte se na překlad slov a výrazů:

totiž	т.е., собственно
Jen račte!	Извольте!
vývoj dělnického hnutí	развитие рабочего движения
rozvoj demokracie	развитие демократии
Ještě mě nevolali?	Меня еще не вызывали?
dát si cigu	закурить сигарету
dát se na modlení	начать молиться
Nemel furt!	Не тараторь без умолку!
látková výměna	обмен веществ
být pověřen	быть уполномочен
s odřenýma ušima	«с натяжкой»
Zklidněte se!	Успокойтесь!

[filmový muzikál **Rebelové** od Filipa Renče (2000), který vypráví příběh tří maturantek – Terezy, Buginy, Julči a tří vojáků, uprchlíků z armády, chystajících se emigrovat – Šimona, Boba a Emanu]

00:39:17 — 00:45:03

7. Pokuste se vysvětlit význam vyznačených výrazů:

1. Nikdo se s ním nebaví — je to známý šprt nebo jak se jinak říká bifloun, pořád se snaží zavděčit se vyučujícím a vždycky všechno umí. 2. Už se zase o přestávce pral, a proto musel být po škole. 3. Právě si připravuje na potítku odpovědi na maturitní otázky. 4. Petr už zase chybí: je nemocný, nebo chodí za školu? 5. Kéž by nám dnes něco odpadlo! 6. Bojí se, že vyletí od zkoušky. 7. Učitelka u ní našla při písemné zkoušce tahák. 8. Při zkoušení se nesmí napovídat. 9. Zítra jde celá třída k zubaři, doufám, že se pořádně ulejeme. 10. Tomu, kdo bude při testu opisovat, napíšu pětku. 11. Je to protivný šplhoun, šplhá při každé příležitosti. 12. Kromě češtiny a němčiny máme ještě zítra matiku, děják a zemák. 13. O přestávce žáci musí vstřebat do sebe minimálně deset stránek opáčka, naučit se básničku, vykourit na záchodě cigaretu apod. 14. Na fildě je přátelská atmosféra a zajímavé obory. 15. Chodím na gympl a v následujícím školním roce budu maturovat. 16. Ne všichni dělají školu pro titul. 17. Jaký obor na Karlovce studuješ? 18. Jdeš tenhle rok na maturák na pajďáku? 19. Já jsem se na maturu o svatáku učil tak dva dny. 20. Pokud byste si chtěli zajistit ubytování na učňáku, tak kontaktujte pí Navrátilovou. 21. Letos jsem se nedostala na vejšku, protože jsem neudělala přijímačky.

8. Co máte vědět:

Mateřská škola („školka“)

- Před nástupem do základní školy chodí děti do mateřské školy — od 3 do 6 let.
- Pokud máte dítě ve věku 5–6 let, musí ho školka přijmout. Je to poslední rok před začátkem povinné školní docházky na základní škole, tento rok je zdarma.
- Pokud máte mladší dítě, školka nemá povinnost jej přijmout. Když jej přijme, budete platit poplatek (liší se od cca 500–800 Kč za měsíc) a stravu.

Základní škola

- Školní docházka dětí je povinná — děti musí chodit do školy denně po dobu 9 let. Pokud nebudou vaše děti chodit do školy, hrozí vám sankce.
- Do základní školy chodí děti ve věku 6-15 let.
- Do první třídy nastupují nejpozději v 8 letech. Obvykle dítě nastupuje v nejbližším školním roce po svých 6. narozeninách.
- Školní rok trvá od 1. září do 31. srpna, vyučování probíhá do 30. června.
- Pokud přijedete do ČR během školního roku, pošlete své dítě do školy ihned, nečekejte na nový školní rok.
- Vzdělávání na státní škole je bezplatné, platíte pouze za stravování ve školní jídelně, za školní družinu a zájmové kroužky.
- Školné se platí pouze v soukromých školách.
- Děti cizinců mají stejný přístup ke vzdělávání jako Češi.
- Při nástupu do základní školy nemusíte prokazovat legální pobyt v ČR — vaše dítě má stejné právo na povinnou školní docházku jako české děti.
- Podle zákona mají děti cizinců z EU nárok na výuku češtiny na základní škole zdarma. Některé školy mohou podporovat výuku češtiny i pro děti cizinců ze zemí mimo EU. Zeptejte se na vaší škole, jestli nabízí navíc výuku češtiny.

Střední škola

- Po základní škole děti nastupují na střední školu.
- Na vybranou školu musí dítě složit přijímací zkoušky.
- Při přihlašování na střední školu musíte prokázat doklad o legálnosti pobytu řediteli/ředitelce školy.
- Střední škola je pro cizince zdarma, pokud studují v češtině.

Schéma vzdělávacího systému České republiky

